

AMSTERDAM GEBOUWD OP FOTO'S

Dat Amsterdam schilderachtig en fotogeniek is behoeft geen betoog. Zoals alle steden waar over liedjes worden gezongen heeft de stad een visuele eigenheid die haar soms meer personage dan stad maakt. De stad die famous op palen is gebouwd, wordt in meer overdrachtelijke zin evenzeer gedragen door de beelden die er van haar door de tijd heen werden gemaakt. Wie heden ten dage op een zoekmachine de naam van de stad invoert krijgt het officiële portret van de stad te zien. Een bijna geheel ontvolkt decor, ideaal als achtergrond voor selfies en vakantieherinneringen. Dit is niet zoals de meeste bewoners de stad dagelijks zien.

AMSTERDAM GEBOUWD OP FOTO'S toont, als langs een tijdlijn, foto's van de stad die de periode tussen 1975 en 2024 beslaat, en een beeld geven van de recente geschiedenis van de stad zoals die niet eerder in zulk een samenhang getoond werd. Met aandacht voor het schuwe, het onopvallende en het intieme dat, in een verzameling gevangen, patronen en een levenshouding laten zien die, meer dan die officiële paspoortfoto, het ware gezicht en wezen van de stad onthullen: de stad als speeltuin van haar bewoners, de bewoners als speelgoed van de stad.

Wat deze foto's naast de afbeeldingen zelf tonen is dat de makers ervan deze stad en haar bewoners als eigen en zelfs rechtmatig eigendom beschouwen. Een manier van kijken die in haar onbevangingen plaats biedt aan zo goed als alles en iedereen. Een liefdevolle- en bovenal democratische blik.

Curator Jos Houweling vroeg aan de deelnemende fotografen om 7,5 foto voor de tentoonstelling in te leveren. Deze vraag stelde de deelnemers voor een dilemma en het werd op verschillende manieren ingevuld: van foto op half formaat afgedrukt, een foto doormidden gescheurd of een werk precies de helft van de andere foto's.

De tentoonstelling pretendeert niet om een compleet overzicht te geven, als dat al mogelijk ware geweest. De tijdlijn waarlangs de beelden getoond worden zal bevolkt zijn door een gecureerd aantal fotografen die, binnen hun eigen tijd met een zeer persoonlijke blik naar specifieke gebieden, onderwerpen en 'scenes' keken.

In de tentoonstellingsruimte zal een leestafel gevuld zijn met foto- en beeld boeken van de deelnemende fotografen die ter plekke te koop zijn.

Aan de tentoonstelling doen zo'n 20 fotografen mee.

Voor het kopen van de getoonde werken kan met de betreffende fotograaf contact opgenomen worden via zijn of haar website.

Korte omschrijving van exposerende fotografen en kunstenaars (alfabetische volgorde)

Maze de Boer (1976)

Maze de Boer is een kunstenaar en scenograaf die multidisciplinaire werken creëert op het snijvlak van beeldende kunst, theater en film. Hij maakt regelmatig foto's van onder meer gekleurde steigerdoeken, vaak vanuit een passerende hoek, waarbij Amsterdamse locaties een prominente plaats innemen in zijn groeiende collectie. De doeken fungeren als tijdelijke sluiers die gebouwen verhullen tijdens hun transformatie en vervolgens onthullen in vernieuwde glorie.

www.mazedeboer.nl

Pieter Boersma (1945)

Pieter Boersma was jarenlang het fotografisch geweten van de stad. Boersma was en is actief in de kunstwereld: kunstenaarsportretten, performances, muziek ensembles. In de jaren 70/80 fotografeerde hij de sociale kant van de gebouwde omgeving: ontruiming, kraken. Hij liet de desolate realiteit van de nieuwbouw zien. Boersma is niet alleen een veelzijdige fotograaf, hij was ook maatschappelijk zeer actief. Hij toont in deze tentoonstelling onder andere series over sloop en herbouw in de stad.

www.pieterboersmaphotography.com

Ernst van Deursen

Amsterdam in Tijden van Corona

- 1) "Uitgestorven Red Light District", Oude Kerk 2020
- 2) "Behoeftige Eenden in plaats van Mannen", Oudezijds Achterburgwal 2020
- 3) "Zwembaden zijn weer open, maar nog niet voor onder de 16 jaar" Leidsegracht 2020
- 4) "Elvis Has Left The Building", Papagaaihotel, niet de 1e Klas Stations Restauratie 2020

Hans Eijkelboom (1949)

Sinds 1992 is de stad, en dan met name de grote winkelstraten, de bron van het werk van fotograaf Hans Eijkelboom. In de moderne stad reageren mensen eerder visueel dan verbaal op elkaar. Het is een plek waar veranderingen in onze dagelijkse cultuur zichtbaar worden en voortdurend uitgewisseld.

De foto's in deze serie zijn gemaakt tussen 2017 en 2024 op het Damrak, de Dam en in de Kalverstraat. Ze zijn samengevoegd tot een beeld dat het karakter van deze periode weerspiegelt. De totale serie omvat 60 fotonotities, waarvan er hier 18 te zien zijn.

www.hanseijkelboom.nl

Winfred Evers

De serie Eclectische stadscomposities (2008 – 2013) is een ode aan mijn stad ; alle architectonische stijlen door de tijden heen steken elkaar aan tot een doorlopende vervlechting van creatieve vrijheden. Graag stap ik vrijmoedig in deze continuïteit, door een eigentijds straatbeeld te schetsen, dat recht doet aan het principe van enthousiasme.

Ik stelde de stadscomposities samen uit een brede bron van gerealiseerd beeldmateriaal door een taal jaren heen.

'Architectonische vormgeving wordt op speelse wijze verbonden met beeldelementen in de openbare ruimte.

Industrieel strakke ontwerpen en poëtisch erfgoed ontmoeten elkaar, betonnen ornamenten gaan in dialoog met met reflecties op een motorkap. De fotowerken nodigen uit tot het aandachtig kijken naar een hedendaags stadsbeeld.' (Anneke Pijnappel/Galerie Baudelaire)

www.winfredevers.nl

Nathalie Faber en Matthijs Immink

Amsterdamse Dingen (2010) is een prijswinnend eerste woordenboekje voor kinderen, en later uitgegroeid tot een beeldcolumn in Het Parool (2017). Van monumentale hoogtepunten tot grappige details: jong en oud maken kennis met de alledaagse dingen van de stad. Voor deze tentoonstelling is een selectie gemaakt.

www.nathaliefaber.nl en www.matthijsimmink.com

Paul Fleming (1964)

Duiven op de Dam (1992-93)

In mijn autonome fotowerk benader ik de gewone wereld net even anders. Ik wil niet alleen registreren, maar een verrassende kijk op het alledaagse bieden die blijft en ontroert. Het mooiste compliment dat mensen mij maken is dat hun manier van kijken is verrijkt door de nieuwe draai die mijn verbeelding daaraan heeft gegeven. Zo hoop ik dat je na deze tentoonstelling voor altijd anders naar de 'vliegende ratten' van onze stad zult kijken!

www.paulfleming.nl

Paul Glazier (1965)

Westpoort (2021 – 2023)

(Westelijk Havengebied - vroeger ook wel: *Havens West*) is een internationaal havengebied en een van de grootste bedrijventerreinen van Nederland. Het is aan de noordwestelijke kant van de gemeente Amsterdam. Het gebied, met een oppervlakte van 35.47 km², ligt ten zuiden van het Noordzeekanaal.

Westpoort is tevens een industriegebied, en het grootste aaneengesloten bedrijventerrein van Nederland. Het omvat de westelijke havens van de stad Amsterdam. Het gebied Westpoort heeft geen woonwijken, en telt slechts 145 inwoners.

Pride (2015 - 2024)

De 'Queer & Pride Amsterdam' is een meerdaags evenement die viert diversiteit en de lhbtqi+-gemeenschap. Het wordt sinds 1996 jaarlijks rondom het eerste weekend van augustus gehouden in de binnenstad van Amsterdam. Jaarlijks komen honderdduizenden bezoekers op dit evenement af en het is daardoor een van de drukst bezochte publiekevenementen van Nederland.

Oud en Nieuw (2016 – 2020)

Oud en nieuw wordt in Amsterdam uitbundig gevierd. In deze serie foto's richt Glazier zich niet zo zeer op het spektakel maar op de blikken vol verwondering. De jaren gaan voorbij maar bij zulke momenten wordt het kind in iedereen weer zichtbaar.

Koninginnedag / Koningsdag (2010 – 2020)

Koningsdag (sinds 2014), eerder **Prinsessedag (1885-1890)** en **Koninginnedag (1891-2013)** is sinds de regeringsperiode van koningin Juliana een nationale feestdag in Nederland ter ere van de verjaardag van het staatshoofd. In alle delen van het koninkrijk geldt dit voor de meeste werknemers als vrije dag en wordt het gevierd met verschillende festiviteiten, waaronder vrijmarkten, muziekfestivals en het dragen van oranje kleding.

Paul Glazier is een fotograaf die nooit naar buiten gaat zonder zijn toestel. Hij fotografeert veel in zijn directe woonomgeving Westpoort, maar ook vind hij het fijn om Amsterdam te fotograferen als er iets te vieren valt. Dan zijn, volgens hem, de gezichten veel opener.

Vanuit een achtergrond in beeldende kunst werkt hij nu veel met geluid en muziek. Hij creëert ook geluid/muziek voor andermans projecten, zoals film, dans etc.

www.paulglazier.com

Martin Grootenboer

1. Kraken en Rellen [januari 1980] De Vondelstraat, M.E. 'ers, barricades, revolutionairen en toevallige voorbijgangers. Foto's gemaakt zonder journalistiek uitgangspunt. De camera een beetje de andere kant op gericht. Naar leeftijdsgenoten oog in oog; krakers -kinderen soms - uit de stad met ontwapenende blik en sigaret, tegenover agenten uit de polder met open vizier en een schild van riet. Samen op een bed van klaarliggende stoeptegels en een omvergeworpen bouwkeet. De jaren '80 zijn begonnen.]

2. Uitgaand Amsterdam [1981-1982] Dansen in discotheek de Mazzo, Soviet Sex in Paradiso [1981], New Order in de Meervaart [1981], wilde feesten in de Mazzo en Zorba de Buhda. Alternatieve popconcerten, filmfestivals en woeste themafeesten in een armoedig, maar bruisend Amsterdam.

3. Kunst in de jaren '80 De roemruchte Taartkunstsdag [1980], Rietveld voor Congo in Paradiso [1982], Kost en Neven in het Stedelijk Museum [1982], een staatsgreep door de Reagering, diverse performances in W139 en Aorta. De Do It Yourself mentaliteit is op zijn hoogtepunt, alles kan, niks moet. Waarom wachten en waarop? De nieuwe wilde tijd gefotografeerd van binnenuit.

4. Gokverslaafden, dolende zielen en Kermisklanten [1983-1986] Nachtelijke tochten in en om de Haarlemmerdijk, tegenwoordig Zeeheldenbuurt. Destijds vooral bezocht door anti-helden. Sneue types, met een baby onder de arm uren hangend aan een fruitautomaat in een gokhal. Uitbaters die minderjarigen met hun kansspel uitbuiten. Een eenzame Peepshowbezoeker op weg naar de nacht en daarna een broodje shoarma bij Ben Cohen (en ook nog even aan de gokautomaat ... ze stonden overal). Kermis op de Dam.

5. Dieren in Amsterdam (in Artis en het wild) [1983-1986] Van ijsberende panters in een te klein hok, tot een ongezond ogende duif in een te grote stad. 'De CPN moet erin' vertelt de graffiti naast de duif.

6. Niks Bijzonders [1979-1989] Ogenscheinlijk onbeduidende straatscenes. Kleine filmpjes in één foto: Een man ontvangt gelaten de bekeuring van een motoragent, z'n Renault 4 is duidelijk te zwaar beladen. Twee jonge jongens draaien stiekem een joint onder het viaduct bij de Weesperzijde, onwetend van het boven hun hoofd gespoten hakenkruis. Een rijtje artistiek gebroken ruiten in het Centraal Station. Een zwarte Amsterdamse kijkt uit het raam van de tram naar de gastarbeiders die aan de rails werken, domweg gelukkig in de Bilderdijkstraat.

Diashow, samengesteld uit beelden van nachtelijk en alternatief Amsterdam in de jaren '80. De onderwerpen sluiten aan bij de zwart wit afdrukken, maar nu in kleur en ondersteund door geluid en muziek. Een bescheiden 'experience', een glimp van o.a. de Mazzo, Aorta en Paradiso, Amsterdam in rumoerige tijden.

Martin Grootenboer maakte tussen 1980 en 1990 meer dan veertigduizend foto's. Zelf zegt hij daarover: 'Semi autobiografische beelden over de bewustwording als jongvolwassene, het ontworstelen aan een arbeidersmilieu, onderdompelen in het culturele leven, de details, de extremen van de nacht, de liefde, de kunst, de humor en de dood. Dit tegen de achtergrond van crisis; de vervallen straten en dolende zielen in Amsterdam, woningnood, de mooie en lelijke mensen, de vlekken, de putdeksels, het grote geopenbaard in het kleine. Vastgelegd met compassie, de camera de andere kant op gericht.'

www.tungsten.nl

www.thunstenpro.nl

Lino Hellings (1950)

PAPA (participating artists' press agency) is een internationaal fotopersbureau dat in binnen - en buitenland de Tactics of Life (bestaansbehoudigheden) onderzoekt in gezamenlijke fotowandelingen met lokale correspondenten. PAPA heeft het afgelopen decennia gewerkt vanuit wereldsteden als Dhaka, Lagos, São Paulo, Bishkek, Detroit en Ramallah.

Tussen 2019 en 2014 streek het nomadisch fotopersbureau neer in Amsterdam. Vier Amsterdamse stadsdelen zijn bewandeld en gefotografeerd.

Het Internationale - en Amsterdamse PAPA cultureel fotoarchief is opgenomen in de collectie van het IISG (Internationaal Instituut Sociale Geschiedenis).

Oprichter en artistieke leiding Lino Hellings

Foto's PAPA/West: Fouad Lakbir, Jacintha Scheek. PAPA/Zuidoost: Bouchien Wolma, Tamar Rozenblat, Nadja Henß, PAPA/Zuid: Marian Zanen, Elze van der Steen, Noëmi Beyer. PAPA/Oost: Roosje Verschoor, Paula Roelse, J. D. van Ooijen.

<https://amsterdam.papaphotowalks.org/>

<http://www.linohell.nl/>

Jochem Houweling (1970)

Gerrit Rietveld Academie. Beeldend kunstenaar oud-medewerker AMC en Sandd bv.

Jos Houweling (1943)

de straat, toen en nu, 1975 en 2024
pagina's uit het 700 centenboek

In 1975 maakte **Jos Houweling** ter markering van het 700 jarig bestaan van de stad zijn legendarische '700 Centenboek'. Een ongewoon beeld van Amsterdam zoals het toen was, door de ogen van een verzamelaar van overeenkomsten. Een tiental foto's en verzamelingen uit dat boek - welke in 2017 werd aangekocht door het Centre Pompidou en aldaar in 2019 werd tentoongesteld- zijn voor deze tentoonstelling het startpunt van de tijdlijn.

Oud-medewerker Gerrit Rietveld academie, Sandberg Instituut. Maakt fotoboeken info@voetnoot-publishers.nl of samen met Anne Verhoijzen, A&JA

www.joshouweling.nl

instagram: borishouw

Jet Langman (1958 – 2024)

'We zetten het ergens neer', Amsterdam 2021-2023. Tijdens de vele wandelingen in en na de coronaperiode viel het Jet Langman op dat mensen overal hun lege blikje, bekertje, flesje, etc. achterlieten. Met haar scherpe waarnemingsvermogen zag ze die dingen overal staan en maakte er met haar iPhone foto's van. Een honderdtal daarvan postte ze op Instagram. Met titels als 'Zet daar maar neer', 'We gooien het niet weg' en vooral 'We zetten het ergens neer'.

Jet was, met een korte onderbreking, sinds 1998 beleidsmedewerker bij de Gerrit Rietveld Academie. Naast fotograferen, tekende en schilderde ze veel. Ook met boetseren en het bewerken van speksteen heeft ze mooie beelden gemaakt.

George Maas (1959)

De foto Duiven (1993) is in 1993 gefotografeerd in opdracht van Het Parool gemaakt, maar maakt nu deel uit van het fotoproject www.amster750dam.nl.

In 1993 kreeg Maas toestemming van het Koninklijk Paleis op de Dam om op het dak een celluloseplaat neer te leggen die daar drie maanden mocht blijven liggen om vies te worden in het kader van het project 'Lieu'. Hij verzamelde toen vlekken vanuit de hele wereld die vaak te zien zijn geweest op meerdere tentoonstellingen binnen Europa.

<https://www.georgemaas.com/vlekkenvorigeeeuw.html>

Max Natkiel (1943)

Paradiso publiek (1982-1986). Als frequent bezoeker van Paradiso ontmoette fotograaf max natkiel begin jaren 1980 bij de concerten in de Amsterdamse poptempel punks, new-wavers, rockers, mods, Molukkers, rockers en andere vaste bezoekers, danste met ze, raakte met ze aan de praat en dronk met ze mee. VanaPaf 1980 nam hij zijn oude Rolleiflex camera mee en maakte er tot eind jaren '80 meer dan duizend portretten.

www.maibeeldbank.nl/fotograaf/28

Joni Spaan (1971)

Joni Spaan fotografeert en gaat vaak naar bands van de Amsterdamse underground pop scene sinds eind jaren 90 toen zij zelf begon met drummen en spelen in diverse bands tot de dag van vandaag. Deze foto's zijn uit een recente reeks gemaakt bij de alternatieve kleine poppodia van de stad toen de deuren weer open mochten na de corona pandemie. MUZIEK!

www.jonispaan.nl

@jonispaan

Moniek Spaans (1961)

750 jaar Amsterdam in 750 huisnummers (2014- 2024)

poster

prijs: € 20,- gedurende de tentoonstelling, daarna € 25,-

Uit de serie: 'anders kijken'

1. Laat maar hangen (en laat maar liggen) (2018)
2. Bladerdak (2013)
3. Met de hakken over de sloot (2021)
4. Hangplek (2024)
5. 3-D printer (2018)
6. Deux pièces (2023)

Deze foto's zijn te koop: info@moniekspaans.nl

Moniek Spaans maakt elke dag foto's van wat haar opvalt in de stad. Zo heeft ook zij in de loop der jaren verschillende verzamelingen aangelegd. Haar aandacht gaat daarbij vooral uit naar de individuele aankleding van de ruimte door de bewoners. Ze post haar foto's op sociale media en publiceert haar verzamelingen regelmatig in Het Parool.

www.moniekspaans.nl

Peter Spaans

Amsterdam vanaf het spoor (1988)

Amsterdam vanaf het spoor (2024)

In 1988 en 1989 fotografeerde Peter Spaans Amsterdam vanaf de spoorbaan, waarbij hij de stad observeerde vanuit een uniek perspectief, vrij van de drukte van de straten. Zijn snelle en onbevengene manier van fotograferen legde het ritme van de stad vast: haar geluiden, bewegingen en veranderlijke architectuur. In 2024 herhaalt hij dit project, niet met dezelfde locaties, maar met dezelfde open blik, om de transformaties van Amsterdam te laten zien. Bomen, geluidsbarrières en nieuwe gebouwen hebben het landschap drastisch veranderd, terwijl de stad zich verder heeft ontwikkeld. Deze nieuwe serie vormt een visuele dialoog tussen verleden en heden, waarin de veranderende stad en zijn eigen perspectief samenkomen.

www.peterspaans.nl

André Thijssen (1948)

'AMS' (2014)

AMS, een in 2014/2015 wekelijks (53x) op hele PS2 pagina van Het Parool gepubliceerde serie over opmerkelijke situaties in het straatbeeld van Amsterdam met niet meer dan de postcode als locatie vermelding. Het boek werd door de Volkskrant kunstredactie verkozen als één van de 20 beste fotoboeken in 2015 gepubliceerd en in de NRC 'Het meest poëtische fotoboek over Amsterdam' genoemd. Met steun van het AFK gerealiseerd.

www.andrethijssen.com

Anne Verhoijzen (1951)

Het Protest (2024). Een poster met video stills uit een video van de stille demonstratie op het Spui die elke zondag plaatsvindt, georganiseerd door Gate48, het 'platform voor kritische Israël in Nederland'. Wat me raakte was de stilte die ze omgaf en de handgeschreven borden waarop ze hun mening kenbaar maakte. Individueel en ook samen.

www.verhoijzen.com

Arnold Weel (1957)

1. roze fietskratten (2020-2024)

Transportfietsen waren lang een specialistisch fenomeen, voor bepaalde (mannelijke) beroepsgroepen. Sinds de jaren '90 is de fietskrat een gangbare fietsaccessoire. Veel fietsenrekken zijn er niet op berekend.

2. roze fietstassen (2021-2024)

Gerdy van der Stap: "Wij feministen kennen dit fenomeen als 'de roze hel'. Want wist je dat alle producten die roze zijn, net even duurder zijn dan de 'standaard' ofwel blauwe versie? Dat staat bekend als *pink tax*. Er wordt (een beetje) actie gevoerd onder de slogan *Rethink the pink*."

3. roze fietsen (2020-2024)

4. ingepakte scootmobielen (2023-2024)

In 2023 was 13 procent van de Amsterdammers 65 jaar of ouder, in 2050 is dit naar verwachting 17 procent. Dit is naar verwachting een toename van ruim 67.300. De toename is volgens de prognose het grootst binnen de leeftijdscategorie 75 tot 84 jaar (+28.800). Het streven is om deze groep zo lang mogelijk thuis te laten wonen en de voorzieningen daarop aan te passen.

5. zakken over prullenbakken (2021-2024)

Stadsreiniging Amsterdam maakt beschadigde prullenbakken onklaar totdat ze zijn gerepareerd of vervangen door er de vuilniszak overheen te trekken.

6. blauwe peperbussen (2023-2024)

Peperbus is de volksnaam voor transformatorzuilen, die ook worden gebruikt voor buitenreclame. Wanneer de campagneperiode is afgelopen en er nog geen nieuwe gegadigde is, wordt de peperbus behangen met A0 formaat monochroom blauw papier.

Arnold Weel maakt reeds decennialang series van straatmeubilair en andere huisraad van de stad. Veelal onopgemerkte zaken die door de obsessieve blik van de fotograaf/verzamelaar nieuwe waarde krijgen als onbeweeglijke passanten met een eigen identiteit.

Caroline Waltman

Boomstad Amsterdam - Monumentale bomen van Amsterdam (2023 – 2024)

Amsterdam In deze tijd speelt de aandacht voor de natuurinclusieve stad een steeds grotere rol. Hoe breng je in beeld dat dit iets is van alle tijden? Door deze monumentale bomen in beeld te brengen wordt het belang van bomen en groen voor de stad getoond. Deze beelden van bijzondere bomen en cultuurhistorisch waardevolle plekken laten tevens een toekomstbeeld van de stad zien. Boomstad Amsterdam brengt in beeld wat de wisselwerking zou kunnen zijn tussen bomen, groen/natuur en de architectuur van de stad.

www.carolinewaltman.nl